

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1995-1996

4 APRIL 1996

De interpolitiezones

AANBEVELINGEN AANGENOMEN IN PLENAIRE VERGADERING

1. Het verslag namens de onderzoekscommissie naar de wijze waarop de bestrijding van het banditisme en het terrorisme georganiseerd wordt, vermeldde in zijn aanbevelingen: «dat een ingrijpende reorganisatie van het politiebestedel, waarbij belangrijke verantwoordelijkheden en belangrijke geledingen van de politiediensten moeten worden verschoven en gehergroepeerd, stapsgewijze en in meerdere fases moet worden verwezenlijkt, waarbij wordt uitgegaan van de huidige toestand van de verschillende politiediensten» (1).

De Senaat stelt vast dat het concept van samenwerking tussen gemeentepolitie en rijkswacht in interpolitiezones een stap vormt in de uitvoering van voornoemde aanbeveling, onder andere met betrekking tot de basiscomponent van de politiezorg.

2. De Senaat is echter van oordeel dat het concept van interpolitiezones op termijn slechts efficiënt zal kunnen functioneren, wanneer tegelijkertijd verder

(1) Verslag uitgebracht door de heren Van Parijs en Laurent, Kamer, Parl. St., G.Z. 1989-1990, 59/8, blz. 363.

Zie:

Gedr. St. van de Senaat:

1-306 - 1995/1996:

Nr. 1: Verslag.

Handelingen van de Senaat:

3 en 4 april 1996.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1995-1996

4 AVRIL 1996

Les zones interpolices

RECOMMANDATIONS ADOPTÉES EN SÉANCE PLÉNIÈRE

1. Le rapport fait au nom de la Commission d'enquête sur la manière dont la lutte contre le banditisme et le terrorisme est organisée disait dans ses recommandations «qu'une réorganisation profonde de la police, impliquant le déplacement et le regroupement d'importantes responsabilités et d'importants éléments des services de police, doit être réalisée progressivement et en plusieurs phases, en partant de la situation actuelle des différents services de police» (1).

Le Sénat constate que l'idée de faire coopérer la police communale et la gendarmerie dans des zones interpolices est une étape dans l'exécution de la recommandation précitée, entre autres en ce qui concerne la composante de base du service de police.

2. Le Sénat estime cependant que le concept de zones interpolices ne pourra être mis en œuvre correctement à terme que si l'on concrétise parallèlement

(1) Rapport fait par MM. Van Parijs et Laurent, doc. Chambre, S.O. 1989-1990, n° 59/8, p. 363.

Voir:

Document du Sénat:

1-306 - 1995/1996:

N° 1: Rapport.

Annales du Sénat:

3 et 4 avril 1996.

werk gemaakt wordt van de uitvoering van een andere aanbeveling van de voornoemde parlementaire onderzoekscommissie, namelijk de harmonisering van de opleiding en het statuut van de verschillende politiediensten.

3. De Senaat stelt tevens vast dat de verschillen in politiecultuur tussen gemeentepolitie en rijkswacht en het niet aanwezig zijn van een consensus omtrent de finaliteit van de hervorming van het politielandschap de politiesamenwerking op het terrein en het doen functioneren van deze samenwerking in het kader van I.P.Z. niet vergemakkelijken.

4. De Senaat is van oordeel dat de bijdragen van de verschillende actoren in het lokale veiligheidsbeleid billijk gespreid moeten zijn. Daarom wenst hij dat de inbreng van de gemeentepolitie per gemeente en van de rijkswacht per I.P.Z. uitdrukkelijk wordt vastgelegd. Wat dit laatste betreft moet dit zoveel als mogelijk op basis van objectieve criteria en geleidelijk gebeuren, rekening houdend met de bovenlokale opdracht van de rijkswacht.

Er moet onderzocht worden hoe, met betrekking tot de minimale inbreng van de rijkswacht, een aangepaste normering kan uitgewerkt worden.

5. De Senaat meent dat voor de goede werking van het vijfhoeksoverleg en de nauwe samenwerking met de gerechtelijke overheden, behoudens in uitzonderlijke gevallen, de grenzen van een I.P.Z. de grenzen van een gerechtelijk arrondissement niet mogen overschrijden.

6. Het verslag van de parlementaire onderzoekscommissie naar de wijze waarop de bestrijding van het banditisme en het terrorisme wordt georganiseerd, stipte ook aan dat de politiediensten sterk met de bevolking verbonden moeten zijn zodat een grote sociale controle mogelijk is. Daarom is de Senaat van oordeel dat de basispolitiezorg, zowel om redenen van organisatorische efficiëntie, als om democratische redenen, geschraagd moet worden door de democratisch aangestelde gemeentelijke gezagsdragers. Daarbij staat de rol van de burgemeester centraal. Voor de goede werking van de interpolitiezones moet zijn gezag ten aanzien van de rijkswacht versterkt worden.

Hiermee wordt vastgehouden aan artikel 50 van het decreet van 14 december 1789 betreffende de samenstelling der gemeenten en artikel 3 van het decreet van 16 tot 24 augustus 1790 betreffende de rechterlijke inrichting, zoals nu weergegeven door artikel 135, § 2, van de nieuwe gemeentewet: «De gemeenten hebben ook tot taak het voorzien, ten behoeve van de inwoners, in een goede politie, met name, over de zindelijkheid, de gezondheid, de veiligheid en de rust op de openbare wegen en plaatsen en in openbare gebouwen.»

une autre recommandation de la Commission d'enquête parlementaire précitée, à savoir l'harmonisation de la formation et du statut des différents services de police.

3. Le Sénat constate également que les différences dans le domaine de la culture policière entre la police communale et la gendarmerie et l'absence de consensus quant à la finalité de la réforme de l'aspect policier ne facilitent pas la collaboration policière sur le terrain ni la mise en œuvre de cette collaboration dans le cadre des Z.I.P.

4. Le Sénat estime que les contributions des différents acteurs à la politique de sécurité locale doivent être réparties équitablement. C'est pour cette raison qu'il souhaite que l'on fixe formellement l'engagement de la police communale par commune et de la gendarmerie par Z.I.P. Pour ce qui est de ce dernier point, il faut que cela se réalise progressivement et sur la base de critères objectifs, compte tenu de la mission supralocale de la gendarmerie.

Il faudra examiner comment élaborer des normes appropriées, pour ce qui est de l'engagement minimal de la gendarmerie.

5. Pour que la concertation pentagonale réussisse, et en vue d'une collaboration plus étroite avec les autorités judiciaires, le Sénat est d'avis que l'on ne peut assigner à une Z.I.P. un territoire débordant celui d'un arrondissement judiciaire, sauf cas exceptionnel.

6. Le rapport de la Commission d'enquête parlementaire sur la manière dont la lutte contre le banditisme et le terrorisme est organisée souligne également que les services de police doivent être proches de la population de manière à permettre un contrôle social très actif. C'est la raison pour laquelle le Sénat pense que le service de police de base doit avoir le soutien des autorités communales élues démocratiquement, et ce, tant pour des raisons d'efficacité organisationnelle que pour des raisons de démocratie. Dans cette optique, un rôle central est dévolu au bourgmestre. Son autorité à l'égard de la gendarmerie doit être renforcée pour assurer le bon fonctionnement des zones interpolices.

On reste ainsi dans la ligne de l'article 50 du décret du 14 décembre 1789 relatif à la constitution des municipalités et de l'article 3 du décret du 16 au 24 août 1790 sur l'organisation judiciaire, tels que reproduits à l'article 135, § 2, de la nouvelle loi communale: «Les communes ont pour mission de faire jouir les habitants des avantages d'une bonne police, notamment de la propreté, de la salubrité, de la sécurité et de la tranquillité dans les rues, lieux et édifices publics.»

6.1. De Senaat meent dat de centrale positie van de burgemeester in het lokale veiligheidsbeleid maakt dat er in I.P.Z.'s die meer dan één gemeente omvatten, wat in de overgrote meerderheid van de I.P.Z.'s het geval is, specifieke werkafspraken tussen de burgemeesters onderling, wenselijk zijn. De proefprojecten moeten een licht werpen op de ideale inhoud van deze afspraken.

6.2. De Senaat meent dat om de centrale positie van de burgemeester wettelijk te onderbouwen een aantal wijzigingen aan de wettelijke bepalingen ter zake nodig zijn. Deze wijzigingen moeten minimaal volgende inhoud hebben:

6.2.1. De burgemeester moet de bevoegdheid krijgen om de rijkswacht voor de uitvoering van taken van bestuurlijke politie in verband met het gemeentelijk veiligheidsbeleid, algemene en bijzondere richtlijnen te geven. De burgemeester moet tevens de mogelijkheden krijgen om de uitvoering van de afspraken gemaakt in het kader van het vijfhoeks-overleg met betrekking tot de interpolitiezones ook effectief af te dwingen. Een verruiming van het vorderingsrecht is daartoe een noodzaak.

6.2.2. Bovendien moet de districts- of brigadecommandant toestemming van de burgemeester hebben voor initiatieven die de rijkswacht wil ontplooiën en die betrekking hebben op de basispolitiezorg.

6.2.3. Tevens moet er een goede wederzijdse informatiestroom op gang gebracht worden. De administratieve overheid, de gemeentepolitie en de rijkswacht moeten elkaar de inlichtingen doorgeven die zij ontvangen in verband met de openbare orde en die aanleiding kunnen geven tot voorzorgs- of strafmaatregelen. De burgemeester, het korpschef van de gemeentepolitie en de commandant van het rijkswachtdistrict of -brigade wisselen met name informatie uit over de ontwikkeling van de veiligheidsproblemen in de gemeente, inclusief over aangelegenheden van gerechtelijke aard voor zover zij noodzakelijk zijn voor de uitoefening van taken van gemeentepolitie. Op verzoek van de burgemeester brengt de district- of brigadecommandant onverwijld verslag uit over de uitvoering van taken van administratieve politie op het grondgebied van de gemeente.

6.1. Le Sénat estime que la position centrale du bourgmestre au sein de la politique de sécurité locale a pour conséquence qu'il faudra conclure, dans les Z.I.P. comprenant plus d'une commune — ce qui est la grande majorité des cas — des accords de travail spécifiques entre les bourgmestres. Il serait souhaitable que les projets pilotes mettent en lumière le contenu idéal de ces accords.

6.2. Le Sénat est d'avis que, pour donner un fondement légal à la position centrale du bourgmestre, une série de modifications aux dispositions législatives sont nécessaires. Dans ces modifications doivent figurer au moins les dispositions suivantes:

6.2.1. Le bourgmestre doit recevoir compétence pour donner des directives générales et particulières à la gendarmerie pour l'exécution des missions de police administrative dans le cadre de la politique communale de sécurité. Le bourgmestre doit aussi avoir la possibilité d'imposer l'exécution effective des accords passés dans le cadre de la concertation pentagonale concernant les zones interpolices. Une extension du droit de réquisition est nécessaire à cet effet.

6.2.2. En outre, le commandant de district ou de la brigade sollicite l'accord du bourgmestre sur les initiatives que la gendarmerie compte prendre et qui concernent le service de police de base.

6.2.3. Il faut également veiller à ce qu'il y ait une bonne circulation d'informations de part et d'autre. Les autorités administratives, la police communale et la gendarmerie doivent se communiquer les renseignements qui leur parviennent au sujet de l'ordre public et qui peuvent donner lieu à des mesures de précaution ou de répression. Le bourgmestre, le chef de corps de la police communale et le commandant de district ou de brigade de la gendarmerie échangent des informations notamment au sujet de l'évolution des problèmes de sécurité dans la commune, y compris les matières d'ordre judiciaire dans la mesure où elles sont nécessaires à l'exercice des missions de police communale. À la demande du bourgmestre, le commandant de district ou de brigade lui fait rapport dans les plus brefs délais au sujet de l'exécution des missions de police administrative sur le territoire de la commune.